

Lähetysseuran kehitysyhteistyö Botswanassa

Yhteisöt naisten tukena väkivaltatilanteissa

Botswana pyrkii tasa-arvoon eri sukupuolten välillä ja naisten aseman vahvistamiseen eri osa-alueilla yhteiskunnassa. Koulumaailmassa tyttöjen ja poikien mahdollisuudet käydä koulua ovat yhdenmukaiset. Naisten lukumäärää päättävissä elimissä on pyritty lisäämään. On kuitenkin edelleenkin kulttuurisia tekijöitä, jotka hidastavat naisten osallistumista yhteiskunnalliseen elämään miesten lailla. Myös sukupuoleen kohdistunut väkivalta, raiskaukset ja ns. ”passion killings” ovat edelleen suuri haaste botswanalaisessa yhteiskunnassa. Botswanassa lähisuhdeväkivalta on arkea: valtion tilastojen mukaan jopa kaksi kolmannesta naisista joutuu väkivallan uhreiksi jossain elämänsä vaiheessa. Tilastojen mukaan yli 95 % turvakotiin hakeutuneista on myös hiv-positiivisia. Samoin vammaisilla on kohonnut riski joutua hyväksikäytetyksi.

Hankkeen tavoitteena on ehkäistä perheväkivaltaa Botswanassa; edistää ilmiön ymmärtämistä ja tunnistamista yleisellä tasolla; vahvistaa poliisin, sosiaalityöntekijöiden, diakonien ja järjestöjen monenkeskistä lähetejärjestelmää perheväkivallan uhreille sekä lisätä paikallisyhteisöjen osaamista ja tietoisuutta eri tavoista väkivallan uhrien ja heidän perheenjäseniensä tunnistamiseksi, tukemiseksi ja suojelemiseksi. Lisäksi hankkeen tavoitteena on tukea valikoitujen sisäoppilaitosten kuukautishygienia- ja sanitaatiokäytänteiden kehittymistä.

Hankkeen toteuttava kumppani on Kagisano Society Womens Shelter (KSWS).

Vammaisten oikeus terveyteen Botswanassa

Botswana on ratifioinut YK:n vammaisten yleissopimuksen (Convention on Rights of Persons with Disabilities), mutta maasta puuttuu vammaislainsäädäntö. Voimassa oleva vuoden 1996 kansallinen ohjeistus koskee vammaisten hoivaa ja perustuu yksinomaan vammaisuuden ymmärtämiseen terveydellisenä haasteena. Vammaisten oma ääni ei kuulu, ihmisoikeusperustaisen lähestymistavan ymmärtäminen lainlaatioilta puuttuu. Tutkimustiedon valossa vammaiset ihmiset kohtaavat edelleen perustavaa laatua olevien ihmisoikeuksien toteutumisen kannalta suuria haasteita. Näitä ovat heikko oikeusturva sekä henkinen, fyysinen ja seksuaalinen väkivalta ja hyväksikäyttö, mikä asettaa heidät yhteiskunnassa valtaväestöä haavoittuvaisempaan asemaan.

Botswana on maailmanlaajuisen hiv-epidemian keskipisteessä: väestöstä noin 20 % on hiv-positiivisia. Vaikka maassa on kattava hiv-ohjelma taudin hoitamiseksi, sen leviämistä ei ole saatu kuriin. Taudin leviäminen johtuu osin yhteiskunnan rakenteellisista ongelmista, osin tietämättömyydestä, stigmasta ja syrjinnän pelosta. Hiv-epidemiassa naisten sairastavuus on noin kolmanneksen miehiä suurempi.

SUOMEN¹⁸⁵⁹
LÄHETYSSEURA

Botswanassa erityisesti kouluttamattomien, pienituloisten tai työttömien naisten riski sairastua tautiin on kohonnut. Riskiryhmistä seksityöntekijöiden sairastavuus on hyvin korkea.

Hankkeen tavoitteena on kasvattaa ja syventää kansalaisjärjestöjen aktiivisuutta vammaiskysymyksissä. Tavoitteena on luoda vammaisten ihmisoikeuksien toteutumisen mahdollistava toimintaympäristö Gaboronessa, Francistownissa ja Palapyessa, jotta vammaisten oikeus turvaan ja suojaan toteutuu ja heitä kohdellaan ilman ennakkoluuloja. Tavoitteena on lisäksi helpottaa vammaisten ihmisten pääsyä oikeusturvan ja terveyspalvelujen piiriin.

Hanketta toteuttaa Botswana Network on Ethics, Law and HIV/AIDS (BONELA), joka on 32 kansalaisjärjestön ja yli 200 yksityishenkilöjäsenen verkosto. Verkosto on yksi Botswanan näkyvimmistä ihmisoikeusperustaisista vaikuttamistyön toimijoista kansallisella tasolla ja toimii paitsi hiv-positiivisten, myös seksuaalivähemmistöjen, seksityöläisten, kaivostyöläisten, vammaisten ja muiden marginaaliin jäävien ryhmien oikeuksien puolesta taistelijana.

Vammaisten naisten oikeus seksuaali- ja lisääntymisterveyteen

Hankkeen tavoitteena on lisätä tietoisuutta vammaisten naisten seksuaali- ja lisääntymisterveysoikeuksista, heihin kohdistuvasta sukupuolistuneesta väkivallasta sekä rakentaa vaikuttamistyön evidenssiperustaa vammaisten naisten seksuaali- ja lisääntymisterveysoikeuksien edistämiseksi.

Hanketta toteuttava kumppani on Botswana Network on Ethics, Law and HIV/AIDS (BONELA).

Botswanassa vammaisten naisten pääsy seksuaali- ja lisääntymisterveyspalveluihin ei toteudu muun muassa palveluntarjoajien asenteiden ja seksuaali- ja lisääntymisterveyspalveluiden esteettömyysaasteiden vuoksi. Sukupuolistunut väkivalta on vakava ongelma siitä huolimatta, että kansallinen lainsäädäntö on sanktioinut lähisuhdeväkivallan. Erityisesti vammaiset naiset ovat alttiita joutumaan sukupuolistuneen väkivallan uhriksi. Lainsäädännön toimeenpano on puutteellista ja sukupuolistunutta ja uhreille tarjottava tuki ja palvelut heikkoja. Tarvitaan suuren yleisön tietoisuuden herättämistä ongelmista. Hankkeessa voimaannutetaan vammaisia naisia seksuaali- ja lisääntymisterveysoikeuksien ja sukupuolistuneen väkivaltatyön lähteiksi. Vaikuttamistyön evidenssiperustaa rakennetaan keräämällä vammaisten naisten kokemuksia syrjinnästä ja väkivallasta sekä kartoittamalla palveluiden puutteita.